

כדאמרינן במסכת תענית [כ"ה ע"ב]: "אין לך כל טפח וטפח יורד מלמעלה, שאין תהום עולה לקראתו טפחיים".

אם כן, הרי לעולם הזוחלין רבין על הנוטפין, שהרי כנגד טפח של גשמים שירדו — עולים טפחיים כנגדו ממעיין. לכן לשיטת שמואל מותר לטבול בנהרות לעולם, אפילו כשנראה לעין שנתרבו הרבה מחמת המטר.

ופליגא דברי שמואל אלו — **אדשמואל** [על דברי שמואל במקום אחר]!

דאמר שמואל: אין המים מטהרין בזוחלין, משום שחוששין אנו שרבו הנוטפין על הזוחלין — **אלא** בנהר פרת **ביומי תשרי** ב-מ **בלבד,** לפי שאז אינו זמן ירידת גשמים, ולא

ולכן, כשיש מקום לחשוש שמא רבו מי הגשמים הנקראים "נוטפין", על מי הנהר הנובעים ממעיינות, הנקראים "זוחלין"⁽¹³²⁾ — אסור לטבול בנהר.

והיינו דווקא כשהנהר גדול הרבה. אבל אם היה הולך לאטו, או שלא נתרבה אלא מעט, שאז אין מקום להסתפק ברביית נוטפין — מותר. כדתניא בתוספתא: "העיד רבי אלעזר בר צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפין — שהם כשרים".

ופליגא דברי רבין — **אדשמואל**.

דאמר שמואל: נהרא — **מכיפיה** [מסלעו, ממקורו] **מתברין**. כלומר, שאף שאנו רואים שכשהגשמים יורדין — הנהרות גדלים, מכל מקום עיקר רבויין — ממקורן הוא.

מחצה כשר, כמו הרמב"ן, ושלא כדברי הרשב"א.

והר"ן [בסופו] הקשה על עדותו של רבי אליעזר ברבי צדוק, שהעיד על הזוחלין שרבו על הנוטפין שכשרין, ומטהרים בזוחלין, הרי פשיטא הוא, וכי יעלה על הדעת שכמה טיפות גשם יפסלו את נהר פרת מלטבול בו?!

משמע מקושייתו זו, שאין צורך להגיע לבטול ברוב כדי להכשיר את הרוב. כי אם נאמר שמיעוט המים הפסולים צריכים להתבטל ברוב המים הכשרים, ואחרת הם יחצצו בי רוב המים הכשרים לבין האדם הטובל, אין מקום לקושיית הר"ן, כי אדרבה, יש כאן חידוש בדין בטול ברוב, כי כאן הבטול ברוב צריך להכשיר את המים הפסולים שיהיו כחלק ממי הטבילה, ולא די בהורדת פסולן, כי האדם צריך לטבול במים הכשרים לטבילה, ולא במים שאינם פסולים לטבילה, ושפיר הוצרכו לעדותו של רבי אלעזר ברבי צדוק!

132. הרמב"ן והרשב"א נחלקו, האם צריך שיהיו רוב המים מי מעיינות, או די בכך שיהיו מחצה מי מעיינות, ומחצה מי גשמים.

ומחלוקתם היא בשאלה העקרונית, האם חוצצים המים הפסולים [המעורבים במים הכשרים] בין הטובל ובין המים הכשרים, או שגם כאן נאמר הדין שמין במינו אינו חוצץ.

אם המים הפסולים חוצצים, צריכים אנו להגיע לדין ביטול ברוב, ומחצה על מחצה יהיו פסולים. אך אם הם אינם חוצצים, הרי גם במחצה כשרים ומחצה פסולים — מועילה טבילה.

ומה שברוב פסולים לא מועילה טבילה, על אף שיש מים כשרים, והמים הפסולים אינם חוצצים, הוא משום שכאשר רוב המים פסולים, נקראים כל המים מים פסולים.

והרא"ש כתב כאן, שאם רבו הנוטפים פסול לטבול בהם משום שבטלו הזוחלין ברוב הנוטפין. ומוכח ממנו שהוא סובר שבמחצה על